

NAPUTAK O IZRADI SEMINARSKOG RADA

Seminarski rad je samostalno ili grupno djelo studenata/ica u kojem se pod vodstvom mentora/ice obrađuje zadana ili samostalno izabrana tema. Tema rada može biti praktična ili teoretska. Cilj je seminarskog rada dokazati sposobnost studenata/ica u rješavanju praktičnih i teoretskih problema koji ne moraju imati karakter originalnosti. Dakle, radovi ne moraju predstavljati originalno znanstveno dostignuće, već pokazati sposobnost primjene određene teorije, analitičkog aparata ili sposobnost analitičkog čitanja teksta. Radovi mogu donositi i pregled znanstvenih teorija i pravaca, a sve s ciljem produbljivanja znanja iz sadržaja nastavnog programa. Također, važno je i savladati pravila akademskog pisanja i izlaganja problematike, uključivo s pravilnim citiranjem tekstova.

1. Opće napomene

Seminarski rad se mentoru/ici predaje kao uvezani kompjuterski ispis formata A4 ili u digitalnom obliku ako tako odredi profesor. Glavni dio teksta rada treba pisati fontom Arial, veličine slova 12 uz prored 1,5 i normalne margine (sve po 2,5 cm). Rad treba pisati s obostranim poravnanjem („justify“), a stranice numerirati u donjem desnom uglu počevši od poglavlja *Uvod*. Preporučljiv opseg seminarskog rada je 10 – 15 stranica računajući od početka *Uvoda* do kraja *Zaključka*.

2. Dijelovi seminarskog rada

Seminarski rad se sastoji od sljedećih dijelova navedenih po redoslijedu njihova pojavljivanja:

1. Vanjska naslovnica;
2. Unutarnja naslovnica;
3. Sadržaj;
4. Uvod;
5. Razrada teme;
6. Zaključak;
7. Literatura;
8. Prilozi (ako postoje).

2.1. Vanjska i unutarnja naslovnica

Funkcija naslovnih stranica je da prikaže osnovne informacije o temi seminarskog rada koji je napisan, kao i o autoru/ima seminarskog rada. Sastavni elementi koji moraju biti na naslovnica su standardizirani, kao i njihovo tehničko uređenje. Preporučuje se koristiti gotove obrasce iz Priloga 1 i Priloga 2 ovog Naputka.

2.2. Sadržaj

Na posebnoj stranici naslovljenoj *Sadržaj* se navodi popis naslova svih poglavlja i podpoglavlja u radu sa naznakom broja stranice gdje se oni nalaze u tekstu.

Primjer 1: Izgled stranice sadržaja i označavanje poglavlja

SADRŽAJ	
1. Uvod	1
2. Glavni naslov.....	2
2.1. Naslov.....	4
2.2. Naslov.....	6
2.2.1. Podnaslov.....	7
2.2.2. Podnaslov.....	9
3. Glavni naslov.....	10
4. Zaključak.....	15
Literatura.....	17

2.3. Uvod

Uvodom započinje svaki seminarski rad i on se smatra prvim poglavljem rada te sukladno tome i započinje numeracija stranica, kao i numeracija naslova poglavlja (uvijek započinje sa *1. Uvod*). U njemu se definira problem ili predmet istraživanja, te se određuje svrha i cilj istraživanja. Naznačuje se struktura rada i daje kratki opis pojedinih poglavlja. Također, potrebno je navesti i znanstvene metode koje su se koristile u izradi rada.

2.4. Razrada teme

Razrada teme predstavlja glavni dio seminarskog rada u kojem se analizirana tema izlaže smisleno raspodijeljena na poglavlja i podpoglavlja. U prikazu tematike seminarskog rada trebalo bi, ukoliko je to moguće, primijeniti sljedeći raspored izlaganja:

- dosadašnji razvoj znanstvene misli o istraživanom problemu (povijesni prikaz tematike);
- sadašnje stanje i postojeći problemi vezani uz istraživački problem;
- procjena za budućnost.

Naslove poglavlja i podpoglavljaja treba tehnički urediti na sljedeći način:

1. Poglavlje prve razine (font Arial, podebljano, veličina slova 14)

1.1. Poglavlje druge razine (font Arial, podebljano, veličina slova 12)

1.1.1. Poglavlje treće razine (font Arial, ukošeno, veličina slova 12)

Treba izbjegavati pisanje seminarskih radova na više od tri naslovne razine. Pri tome, svaka naslovna razina mora sadržavati minimalno dva poglavlja.

2.5. Zaključak

U zaključku se daje osvrt na postavljene ciljeve, rezultate i spoznaje do kojih se u seminarskom radu došlo. Ovo nije mjesto na kojem se navode neke nove spoznaje, već samo sažeto rezimiraju spoznaje koje su detaljnije obrađene u glavnom tekstu. Poglavlje *Zaključak* je ujedno zadnje poglavlje seminarskog rada koje se numerira. Naslovi dijelova seminarskog rada koji slijede (*Literatura* i *Prilozi*) se ne označavaju brojkama.

2.6. Literatura

U popisu korištene literature navode se bibliografski izvori korišteni pri izradi seminarskog rada neovisno o tome jesu li oni direktno citirani u tekstu ili nisu. U slučaju velikog broja izvora potrebno ih je razvrstati po skupinama sljedećim redoslijedom: knjige, članci u znanstvenim časopisima ili zbornicima sa znanstvenih skupova, ostali izvori, te Internet stranice.

Unutar svake skupine izvori se nižu abecednim redom (prema prezimenu autora, a ne postoji li autor ili urednik, prema prvoj riječi naslova) i označavaju se arapskim brojkama. Primjere referiranja bibliografskih izvora vidjeti u poglavlju 4.

2.7. Prilozi

U priloge se ubrajaju primjerice anketni upitnici kojima se provodilo istraživanje, financijska izvješća korištena u provedenoj analizi, izvadci iz novina, časopisa i ostalih tiskovina važnih za predmet istraživanja i slično. Uloga ovog dijela seminarskog rada je da se navedu popratni materijali važni za provedeno istraživanje, ali koji nisu njegov sastavni dio i koji ne bi trebali opterećivati glavni tekst.

3. Posebni dijelovi teksta

3.1. Stil pisanja i uređenje teksta

Stil pisanja seminarskih radova treba biti neutralan (treće lice jednine) i ne koristiti „ja“ ili „mi“ pristup (primjerice „Ovim seminarskim radom obrađuje se...“, a ne „U ovom seminarskom radu obraditi ću...“ ili „U ovom seminarskom radu obradili smo...“). Treba izbjegavati korištenje populističkih izjava poput „općepoznato je...“, „...bilježi se ogroman rast...“, „...tržište je palo...“ i slično.

Prilikom uređivanja teksta moguće je korištenje američkog ili europskog tipa uređenja. Američki tip uređenja predstavlja pisanje odlomaka koji se odvajaju jednim praznim retkom bez uvlačenja prvog retka odlomka. Ovim tipom uređenja pisano je poglavlje 2.6. *Literatura* ovog Napatka. Europski tip uređenja podrazumijeva uvlačenje prvog retka odlomka pri čemu nije potrebno ostavljati prazan redak između odlomaka. Primjer ovog tipa uređenja je ovo podpoglavljje. Budući da su oba tipa uređenja dozvoljena, jedino je važno dosljedno se držati njihove primjene u cijelom seminarskom radu i ne miješati ih u različitim poglavljima kao što je to učinjeno u ovom.

3.2. Tablice, grafikoni i slike

Tablice, grafikoni i slike predstavljaju važan i neophodan dio rada sa ciljem jasnog, sažetog i jednostavnijeg predstavljanja obrađenog materijala. Svaka grupacija prikaza mora biti označena svojom naznakom (*Tablica*, *Grafikon*, *Slika*) i rednim brojem koji se dodjeljuje zasebno unutar svake grupacije prikaza. Naslov prikaza mora nedvosmisleno kazivati što se njime prikazuje, a to je najlakše postići ako sadržava odgovore na pitanja „što, gdje i kada“. Ispod svakog prikaza mora se neizostavno označiti izvor podataka. Grafikone i slike treba dodatno popratiti i legendom. U slučaju potrebe za navođenjem dodatnih napomena vezanih uz prikaze, tada se oni navode ispred navođenja izvora i pišu veličinom fonta 10.

Primjer 2: Ispravno uređenje prikaza

Tablica 1.			
Naslov tablice (Što?, Gdje?, Kada?)			
<i>Napomena: Podaci se odnose na procjenu godišnjih vrijednosti.</i>			
Izvor: Gorenc, V., <i>Trgovačko pravo – društva</i> , Zagreb, Školska knjiga, 1995., str. 50.			

3.3. Fusnote

Fusnote su bilješke pri dnu stranice koje se koriste za dodatno pojašnjenje osnovnog teksta. U njima se bilježi ono što je važno za dublje razumijevanje glavnog teksta, a čime se ne želi opterećivati taj isti tekst. Označavaju se arapskim brojkama, u kontinuitetu, kroz čitav seminarski rad. Kao mjesto navođenja bibliografskih izvora koriste se samo u slučaju kada je odabran Chicago stil referiranja (vidi detaljnije u poglavlju 4.1.).

4. Referiranje u tekstu i navođenje literature

Dijelove teksta seminarskog rada koji predstavljaju, u upravnom ili neupravnom govoru, iznesen tuđi dio teksta ili interpretaciju nečijeg tuđeg rada, potrebno je obilježiti referencom. Dakle, sve definicije, podjele nekog pojma po različitim kriterijima, korištene jednadžbe, prikaze povijesnog razvoja, rezultate tuđih istraživanja i slično koje je student negdje pročitao i uvrstio u svoj tekst seminarskog rada referira se navođenjem korištenog izvora. Pri tome, ako se dijelovi tuđih radova doslovce koriste u seminarskom radu tada ih je potrebno i označiti navodnicima. Necitirani dijelovi tuđih radova smatraju se plagijatom i predmet su sankcioniranja sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata!

Pri navođenju referenci u tekstu, kao i za popis korištene literature, na raspolaganju je Chicago ili Harvard stil citiranja. Budući da su oba stila citiranja dozvoljena, na studentu je da se odluči za bilo koji od njih i da ga dosljedno primjenjuje u cjelokupnom radu.

4.1. Chicago stil citiranja

REFERIRANJE U TEKSTU

Chicago stil citiranja odnosi se na zapisivanje izvora referenci u tekstu, kao i na način navođenja bibliografskih izvora u popisu literature. Prema Chicago stilu, reference unutar teksta bilježe se u fusnotama pri čemu su dozvoljena određena kraćenja.

Prilikom prvog citiranja određenog djela u fusnoti treba navesti:

Inicijal imena. Prezime, *Naslov djela*, Mjesto izdanja, Naziv izdavača, Godina izdanja., broj stranice s koje se preuzima referirani dio.

Primjer: V. Gorenc, *Trgovačko pravo – društva*, Zagreb, Školska knjiga, 1995., str. 50.

Ukoliko se uzastopno citira isto djelo, istog autora, s iste stranice - tada se u fusnoti navodi samo oznaka:

loc. cit.

Primjer: Ukoliko bi u fusnoti koja slijedi ponovno htjeli citirati isto djelo prof. Gorenca i to ponovno sa stranice 50., tada bi u fusnoti trebali napisati samo loc. cit. (i ništa više).

Ukoliko se uzastopno citira isto djelo, istog autora, ALI s različite stranice, tada se u fusnoti navodi oznaka *ibidem* i broj stranice s koje se citira:

ibidem, str. ____

Ukoliko citiranje nije uzastopno (jer su u međuvremenu citirani i drugi autori) tada se u fusnoti navodi sljedeće:

Inicijal imena. Prezime autora kojeg se citira, op. cit., str. ____

Primjer: Ukoliko su nakon posljednjeg citiranja prof. Gorenca citirani drugi autori, ali se ponovno želi citirati prof. Gorenc - tada u fusnoti treba navesti: V. Gorenc, op. cit., str. 150.

Ovdje navedene kratice prikazane su na primjeru knjige, a sukladno tome reference u tekstu je potrebno prilagoditi i ostalim raspoloživim bibliografskim izvorima čiji se način navođenja u popisu literature daje u nastavku.

Knjiga (1 autor)

Bartley, C., *An Introduction to Indian Philosophy*, London, Continuum, 2011.

Knjiga (2 ili 3 autora)

Peck, J. i M. Coyle, *The Student's Guide to Writing*, Basingstoke, Palgrave Macmillan, 2005.

Knjiga (4 ili više autora)

Moore, S. et al., *The Ultimate Study Skills Handbook*, Maidenhead, Open University Press, 2010.

Urednička knjiga

Beebee, H. et al. (ur.), *The Oxford Handbook of Causation*, Oxford, Oxford University Press, 2009.

Poglavlje u knjizi

Marenbon, J., „The Medievals“, U: Beebee, H. et al. (ur.), *The Oxford Handbook of Causation*, Oxford, Oxford University Press, 2009., str. 40-54.

Ovdje napisan bibliografski izvor se tumači na sljedeći način: autor Marenbon John je napisao rad pod naslovom „The Medievals“ koji je objavljen kao poglavlje u knjizi „The Oxford Handbook of Causation“ koju su uredili Helen Beebee i ostali suurednici te je smješten od 40. do 54. stranice. Objavljen je od strane izdavača Oxford University Press u mjestu Oxford, 2009. godine. Kada bi se ovaj bibliografski izvor navodio kao referenca u fusnoti glavnog teksta bilo bi potrebno na kraju još dopisati broj konkretne stranice koji se referira.

Članak u tiskanom časopisu

Mossman, S., „Dorothea von Montau and the Masters of Prague“, *Oxford German Studies*, vol. 39, no. 2, 2010., str. 106-123.

Ovdje napisan bibliografski izvor se tumači na sljedeći način: autor Mossman Stephen je napisao članak pod nazivom „Dorothea von Montau and the Masters of Prague“ koji je objavljen u časopisu *Oxford German Studies*, volumen 39, broj 2, 2010. godine i on se nalazi od 106. do 123. stranice dotičnog broja časopisa. Kada se ovaj isti članak referira u tekstu, tada se umjesto naznake „106-123“ stavlja točna stranica onog dijela koji se referira.

Članak u online časopisu

Roberts, G., „The Limits of Popular Radicalism: British Communism and the People's War, 1941-45“, *Chronicon*, vol. 1, 1997., <http://ucc.ie/chronicon/keoghfra.htm>, (pristupljeno 20.02.2016.).

Ovaj format referiranja se koristi samo za one časopise koji nemaju tiskano izdanje i objavljeni su samo online, ili koji imaju različitu i specifičnu online verziju časopisa. Za časopise koji su publicirani i u tiskanom i u online izdanju treba se koristiti format zapisa za tiskani časopis neovisno o tome što se koristila digitalna (online) verzija članka.

Članak u zborniku radova s konferencije

Slakoper, Z., „Recent cases on bank guarantees in Croatian courts“, *Zbornik radova Međunarodne konferencije Restrukturiranje gospodarstva u tranziciji, 7-9. studeni 1995, Zagreb, Hrvatska*. Zagreb, Ekonomski fakultet, 1995., str. 361-370.

Ovdje napisan bibliografski izvor se tumači na sljedeći način: autor Zvonimir Slakoper je napisao članak pod nazivom „Recent cases on bank guarantees in Croatian courts“ koji je objavljen u zborniku radova s konferencije pod nazivom „*Zbornik radova Međunarodne konferencije Restrukturiranje gospodarstva u tranziciji, 7-9. studeni 1995, Zagreb, Hrvatska*“ 1995. godine i on se nalazi od 361. do 370. stranice dotičnog zbornika.

4.2. Harvard stil citiranja

Prema Harvard stilu citiranja reference se ne navode u fusnotama, već isključivo u samom tekstu. Pri tome se one bilježe u skraćenoj formi u odnosu na način kako se navode u popisu literature. U nastavku se daje prikaz navođenja bibliografskih izvora u popisu literature, sa posebnom naznakom kako bi se taj izvor referirao u glavnom tekstu.

Knjiga (1 autor)

BECKER, H. S. (2007.) *Writing for social scientists: how to start and finish your thesis, book, or article*. 2nd edition. London: The University of Chicago Press.

U ovom bibliografskom izvoru naznaka „2nd edition“ označava da se radi o „drugom izdanju“ knjige. Kada bi se ovaj izvor navodio kao referenca u tekstu, onda bi on glasio:

tekst, tekst, tekst (Becker, 2007.) tekst, tekst, tekst

Ukoliko se referencom upućuje na točno određenu stranicu unutar bibliografskog izvora, tada bi ona glasila:

tekst, tekst, tekst (Becker, 2007., str. 123.). - ako se upućuje na 123. stranicu

tekst, tekst, tekst (Becker, 2007., str. 123-145.). – ako se upućuje na dio teksta od 123. do 145. stranice bibliografskog izvora

Knjiga (2 ili 3 autora)

PECK, J. i COYLE, M. (2005.) *The student's guide to writing*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Kao referenca u tekstu navela bi se sukladno gornjem primjeru (Peck i Coyle, 2005.).

Knjiga (4 ili više autora)

Za knjige sa 4 ili više autora moguće je navođenje svih autora ili navođenje samo prvog autora uz stavljanje naznake „i ostali“ (u engleskom primjeru oznaka je „et al.“).

MOORE, S., NEVILLE, C., MURPHY, M. i CONNOLLY, C. (2010.) *The ultimate study skills handbook*. Maidenhead: Open University Press. ILI

MOORE, S. et al. (2010.) *The ultimate study skills handbook*. Maidenhead: Open University Press.

Kada se ovaj izvor navodi kao referenca u tekstu koristi se isključivo u svojem kraćem obliku (Moore et al., 2010.).

Urednička knjiga

FILLIT, H., ROCKWOOD, K. i WOODHOUSE, K. (ur.) (2010.) *Brocklehurst's textbook of geriatric medicine and gerontology*. Philadelphia: Saunders/Elsevier.

Naznaka „(ur.)“ označava da se radi o urednicima, a ne autorima knjige, a ovaj izvor bi se kao referenca u tekstu bilježio sa (Fillit, Rockwood i Woodhouse, 2010.).

Poglavlje u knjizi

DOBEL, J. P. (2005.) Public management as ethics. U E. Ferlie, L. E. Lynn Jr i C. Pollitt (ur.) *The Oxford handbook of public management*. Oxford: Oxford University Press. str. 156-181.

Ovdje napisan bibliografski izvor se tumači na sljedeći način: autor Dobel J. P. je napisao rad pod naslovom „Public management as ethics“ koji je objavljen kao poglavlje u knjizi „The Oxford handbook of public management“ koju su uredili E. Ferlie, L. E. Lynn Jr i C. Pollitt i nalazi se na stranicama od 156. do 181. stranice. Objavljen je od strane izdavača Oxford University Press u mjestu Oxford, 2005. godine. Kada bi se ovaj bibliografski izvor navodio kao referenca u glavnom tekstu i

kada bi referirao konkretno na 168. stranicu, tada bi se on zapisao na sljedeći način (Dobel, 2005., str. 168.).

Članak u tiskanom časopisu

SELMAN, P. (2012.) The global decline of intercountry adoption: what lies ahead? *Social Policy and Society*. 11(3). str. 381-397.

Ovdje napisan bibliografski izvor se tumači na sljedeći način: autor Selman P. je napisao članak pod nazivom „The global decline of intercountry adoption: what lies ahead?“ koji je objavljen u časopisu *Social Policy and Society*, volumen 11, broj 3, 2012. godine i on se nalazi od 381. do 397. stranice dotičnog broja časopisa. Kada se ovaj isti članak referira u tekstu, tada se umjesto naznake „381-397“ stavlja točna stranica onog dijela koji se referira (Selman, 2012., str. 385.).

Članak u online časopisu

FITCH, S., GAFFNEY, V. i THOMSON, K. (2007.) In sight of Doggerland: from speculative survey to landscape exploration. *Internet Archaeology*. [Online] 22. str. XX-YY. Dostupno na: http://intarch.ac.uk/journal/issue22/fitch_index.html [Pristupljeno 20.02.2016.]

Ovaj format referiranja se koristi samo za one časopise koji nemaju tiskano izdanje i objavljeni su samo online, ili koji imaju različitu i specifičnu online verziju časopisa. Za časopise koji su publicirani i u tiskanom i u online izdanju treba se koristiti format zapisa za tiskani časopis neovisno o tome što se koristila digitalna (online) verzija članka.

Članak u zborniku radova s konferencije

SLAKOPER, Z. (1995.) Recent cases on bank guarantees in Croatian courts. Na: *Zbornik radova Međunarodne konferencije Restrukturiranje gospodarstva u tranziciji*. Zagreb, 7-9. studeni 1995. Zagreb: Ekonomski fakultet. str. 361-370.

Ovdje napisan bibliografski izvor se tumači na sljedeći način: autor Slakoper Z. je napisao članak pod nazivom „Recent cases on bank guarantees in Croatian courts“ koji je objavljen u zborniku radova s konferencije pod nazivom „Zbornik radova Međunarodne konferencije Restrukturiranje gospodarstva u tranziciji“ koja se održala u Zagrebu od 7. do 9. studenog 1995. godine u izdanju Ekonomskog fakulteta u Zagrebu i on se nalazi od 361. do 370. stranice dotičnog zbornika. Kada se ovaj isti članak referira u tekstu, tada se umjesto naznake „361-370“ stavlja točna stranica onog dijela koji se referira (Slakoper, 1995., str. 365.).